



T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 2588
Tarih: 30.05.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 30.05.2019 15:43
Sayı: -120.10-E 00000482101



E.00000482101

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Son günlerde birbiri ardında tahliye edilen Hizbullah davası sanıklarının tahliyenin ardından firar etmelerine değin uzanan süreç; Hizbullah davası sanıklarına uygulanan tahliye gerekçelerinin başka davalardan sanık olanlara uygulanmamaları yönündeki pratikle birlikte değerlendirildiğinde ayrımcı hukuk uygulamalarının geliştiği ve Hizbullah davası sanıklarının korunduğuna dair kaygıyı derinleştirmiş olup bu sürecin incelenmesi ve yaratacağı olası zararlara dair alınacak önlemlerin tespiti amacı ile Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırılması açılmasını arz ve talep ederiz. 30.05.2019


Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Siirt Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Son günlerde birbiri ardında tahliye edilen Hizbullah davası sanıklarının tahliyenin ardından firar etmelerine değin uzanan süreç; Hizbullah davası sanıklarına uygulanan tahliye gerekçelerinin başka davalardan sanık olanlara uygulanmamaları yönündeki pratikle birlikte değerlendirildiğinde ayrımcı hukuk uygulamalarının geliştiği ve Hizbullah davası sanıklarının korunduğuna dair kaygıyı derinleştirmiş olup bu sürecin incelenmesi son derece elzemdir. Bu durumun toplumda yarattığı kaygı, aynı zamanda adı katliamlarla ve şiddetle anılan Hizbullah adlı örgüt üyelerine uygulanan cezasızlığın, korku iklimini yaratması bakımından da dikkate değerdir.

GEREKÇE

Kamuoyunca Hizbullah adı şiddet yöntemleriyle, domuzbağı uygulamaları ile, katliamlarla, satır cinayetleri ve mezar evlerle birlikte anılagelmıştır. Hizbullah örgütü ilkin 1979 yılında kurulmuş olsa da 1990'lı yıllara damgasını vurmuş, 2000'li yıllara da Hizbullah vahşetiyle girilmiştir. Örgütün lideri Hüseyin Velioğlu'nun İstanbul'daki bir evde çatışma sonucunda öldürülmesi, Edip Gümüş ve Cemal Tutar'ın aynı çatışmada sağ olarak yakalanması, polisin örgütün yıllarca ele geçirilemeyen şifrelerine ulaşmasını sağladı. Bu şifreler, örgütün lider kadrosunun yakalanmasına, bu isimlerin verdikleri ifadeler doğrultusunda domuz bağı yapılarak gömülmüş cesetlerin beton altından çıkartılmasına kadar uzanan operasyon sürecini başlatmıştır. Ancak sonraki yıllarda devlet, her ne kadar Hizbullah'ın bitme noktasına getirildiğini ifade etmişse de,



Hizbullah bağlantılı olaylar devam ederken bu kez 2011 yılında Hizbullah tahliyelerle anılmaya başlanmıştır. Nitekim Anayasa Mahkemesi'nin vermiş olduğu uzun tutukluluk sürelerinin yarattığı hak ihlaline ilişkin karar, en çok Hizbullah sanıklarına yaramış ve lider kadrosundan 21 kişi tahliye edilmiştir. Şu an için 3 Ocak 2011'de tahliye edilen Cemal Tutar, Mehmet Varol, Mustafa İpek, Sinan Yakut, Şehmus Kınay, Cemal Tutar, Fuat Balca, Mahmut Demir, Kemal Gülşen ve Abdülkerim Kaya'nın akıbetleri muammadır. Edip Gümüş'ün ise örgütün o dönemki lideri konumundaki İsa Altsoy'un yanına, İran'a kaçtığı ve hâlihazırda İçişleri Bakanlığı'nın "arananlar" listesinde olduğu ifade edilmektedir.

Bilindiği üzere 188 cinayetten sorumlu tutulan Hizbullah terör örgütünün ana davası, 15 sanıklı olarak 10 Temmuz 2000'de Diyarbakır DGM'de başlamıştır. İddianamede sanıklar Edip Gümüş, Cemal Tutar, Fuat Balca 28, Mehmet Feysel Bozkuş 16, Abdülkerim Kaya 15, Mehmet Varol 13, Mustafa İpek 10, Mahmut Demir 26, Kemal Gülşen 16, Yunus Avcı 11, Sinan Yakut 16 eylemden sorumlu tutulmaktaydı. Zamanla, açılan ek davalarla, sanık sayısı 31'e çıkmış olup dosya, 8 yıl sonra mütalaa aşamasına gelmiş ise de karar, bundan da 1,5 yıl sonra verilebilmiştir. 30 Aralık 2009'da 16 sanığa müebbet hapis cezası verilmiş ise de örgüt lideri konumundaki sanıkların cezalarında iyi hal indirimi uygulanmıştır. Davanın Yargıtay aşaması ise başka bir durumu doğurmuş; yüksek yargı heyetinin dosyayı 9 ay boyunca karara bağlamamış olması, bu süre zarfında uzun tutukluluk sürelerinin 10 yıl ile sınırlayan yasal düzenlemenin yürürlüğe gireceği zamana denk gelmiş olmasına ve sanıkların tahliyesine olanak sağlamıştır. Yargıtay, her ne kadar 2 hafta sonra onama kararı vermiş ise de tahliye edilen sanıklar çoktan firari konuma gelmiştir.

Bahse konu hukuk skandalları nedeniyle yargılanmayan Hizbullah sanıkları kaçmış, olay çözülmemiş, adalet yerini bulmamıştır. Ancak ne yazık ki hukuk skandalları devam etmekte, 2019 yılına gelindiğinde Hizbullah sanıkları yine tahliyelerle anılmaya devam etmektedir. Son aylarda Hizbullah davalarından hüküm giyen yüzden fazla örgüt mensubu, AYM'nin 2018'de "heyette askeri hâkim bulunması yeniden yargılama nedenidir" kararı nedeniyle aynı yolu takip ederek yeniden yargılama kararlarıyla tahliye edilmiştir. Batman'da 1993 yılında katledilen, kapatılan DEP milletvekili Mehmet Sincar cinayetinin tek zanlısı olarak tutuklu bulunan terör örgütü Hizbullah tetikçisi Cihan Yıldız, Anayasa Mahkemesi'nin ihlal kararının ardından tahliye edilmesi gündemde yer almaktadır. Yıldız, 2008 yılında Avusturya Viyana'da Interpol tarafından yakalanmış ve Türkiye'ye iade edilmiştir. Yıldız, Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yapılan yargılamaların ardından Sincar cinayeti de dahil 6 cinayet ve 2 silahlı yaralama eylemlerinden sorumlu tutularak, 30 Mayıs 2013 tarihinde ömür boyu hapis cezasına çarptırılmış ise de davanın yapıldığı yargılamanın, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) işkence, uzun tutukluluk, adil yargılama haklarını düzenleyen 3, 5 ve 6'ncı maddelerinin ihlal edildiğini öne sürülerek yapılan yeniden yargılama talebi kabul edilmiş ve mahkeme yargılamanın durdurulması ve yurtdışı yasağı şartıyla tahliye kararı vermiştir.

Hizbullah üyesi bir sanığın, yargılandığı dönemde, gözaltında "yasal süreyi aşan bir şekilde tutulduğu", "gözaltında işkence gördüğü", "Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanması", "uzun süren tutukluluk" ve "adil yargılama hakkının ihlal edildiği"



gerekçesiyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) yaptığı başvuru sonuçlanınca; Türkiye, benzer durumu yaşayan Hizbullah üyeleriyle "dostane" yoluna gitmiş olup bu kapsamda da 70 civarında tahliyenin söz konusu olduğu ifade edilmektedir. Benzer kararlar ve yöntemlerle başka Hizbullah sanıklarının da tahliye edildiği tüm kamuoyunun bilgisi dahilindedir. Ancak çarpıcı olan nokta şudur ki; benzer durumda olan başka davalardan sanık olanlar hakkında bu hükümler ve ihlal kararları uygulanmamıştır.

Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nin 2015/1217 esas ve 2017/4202 sayılı kararı ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nce denetlenmekte olan kararlara ilişkin yeniden yargılama talebinin kabul edilerek esas üzerinden inceleme yapılması gerektiği belirtilmiş, aksi yöndeki yerel mahkeme kararının kanun yararına bozulmasına hükmedilmiştir. Aynı şekilde, Anayasa Mahkemesi, denetlenmekte olan AİHM kararları üzerinden yeniden yargılama yapılması gerektiği belirtilerek, adil yargılanma hakkının ihlaline karar verilmiştir. Bu yönde Diyarbakır mahkemelerinin emsal yeniden yargılama ve tahliye kararları olmasına mukabil, başka davalardan sanık olan ve benzer durumda olanlara dair tahliye kararı verilmemesi hukukun ayırıcı uygulamalarına örnek teşkil ederken, Hizbullah davası sanıklarının özel olarak korunduğu izlenimini yaratmaktadır. Bu durum ise meselenin derinlikli olarak incelenmesini gerekli kılmaktadır.



1	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	
3	HABİP EKSİK	İĞDIR	
4	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
5	OYA ERSOY	İSTANBUL	
6	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
7	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
8	--		
9	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
10	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
11	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
12	AHMET ŞİK	İSTANBUL	
13	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
14	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
15	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
19	PERO DUNDAR	MARDİN	
20	RIDVAN TURAN	MERSİN	